

ZNICZE W NASZYCH DŁONIACH: POLSKIE MIEJSCA PAMIĘCI HOLOKAUSTU

MEMORIAL CANDLES IN OUR HANDS: HOLOCAUST MEMORIALS IN POLAND

WYSTAWA TOWARZYSZĄCA KONFERENCJI: „ZNICZE W NASZYCH DŁONIACH”.
POZYTYWNE ASPEKTY WPŁYWU DOROBKU NAUKOWEGO I MUZEALNICZEGO W POLSCE,
W SFERZE ZACHOWANIA MIEJSC PAMIĘCI HOLOKAUSTU, NA RELACJE POLSKO-ŻYDOWSKIE.

EXHIBITION ACCOMPANYING THE CONFERENCE: *MEMORIAL CANDLES
IN OUR HANDS: THE ADVANTAGES POLISH SCHOLARSHIP AND MUSEUM STUDIES ON THE
COMMEMORATION OF HOLOCAUST SITES HAVE BROUGHT FOR POLISH – JEWISH RELATIONS.*

Auschwitz-Birkenau jest symbolem ludobójstwa na Żydach, Polakach i innych nacjach.

fot. Paweł Sawicki
/commons.wikimedia.com, licencja CC BY-SA 4.0

Był to obóz koncentracyjny (od wiosny 1942 roku jednocześnie obóz zagłady) utworzony w kwietniu 1940 roku, na podstawie rozkazu Heinricha Himmlera, na przedmieściach Oświęcimia, włączonego do III Rzeszy.

Pierwotnie obóz utworzono dla Polaków, których liczba w aresztach zlokalizowanych w różnych miejscach na ziemiach polskich masowo wzrastała. Pierwszy transport więźniów do obozu odbył się 14 czerwca 1940 roku z Tarnowa. Z czasem obóz rozbudowywano, tworząc jego kolejne części: Birkenau (marzec 1942 roku) i Monowitz (październik 1942 roku).

Spośród 400 tysięcy więźniów ponad 50% stanowili Żydzi. Od wiosny 1942 roku znaczną liczbę deportowanych Żydów kierowano bezpośrednio do komór gazowych.

Trudno o precyzyjne dane dotyczące liczby więźniów i ofiar. Według szacunków, łącznie do Auschwitz-Birkenau deportowano około 1,3 miliona osób, w tym około 1,1 miliona Żydów, 140-150 tysięcy Polaków, 23 tys. Romów i Sinti, 15 tysięcy jeńców sowieckich, 25 tysięcy przedstawicieli innych narodowości.

Szacuje się, że w obozie zamordowano łącznie około 1,1 miliona ludzi, w tym około 1 miliona Żydów, 70-75 tysięcy Polaków, 21 tysięcy Romów i Sinti, 15 tysięcy jeńców sowieckich oraz 10-15 tysięcy przedstawicieli innych nacji.

W styczniu 1945 roku do obozu zbliżały się oddziały Armii Czerwonej. Niemiecka załoga zdecydowała o likwidacji obozu i ewakuacji więźniów do obozów koncentracyjnych na terenie III Rzeszy. Z obozu ewakuowano w tzw. marszach śmierci niemal 60 tysięcy więźniów. Około 15 tysięcy z nich poniosło śmierć w trakcie marszów.

Obóz został wyzwolony przez Armię Czerwoną 27 stycznia 1945 roku. Od 1947 roku w jego miejscu funkcjonuje Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. Szacuje się, że obecnie to miejsce pamięci odwiedza ponad 2 miliony ludzi rocznie

Symbolic of the genocide perpetrated on the Jews, Poles, and other nations, Auschwitz-Birkenau was set up as a concentration camp on orders from Heinrich Himmler in April 1940. In 1942 it became a death camp. It was built on the outskirts of the Polish town of Oświęcim, which was incorporated in Germany.

Originally Auschwitz was intended for Polish prisoners, whose numbers detained in Nazi German jails in occupied Poland were rising at a dramatic rate. The first trainload of Polish prisoners arrived from Tarnów on 14 June 1940. As time went on, the camp was extended and new units were added: Birkenau in March 1942, and Monowitz in October 1942.

Jews made up over 50% of its 400 thousand inmates. From spring 1942 large numbers of prisoners arriving in Auschwitz were sent to the gas chambers straight from the train.

Today it would be hard to give a precise figure for the number of those who were imprisoned and those who died in Auschwitz-Birkenau. A total of about 1.3 million are estimated to have been sent to the camp, of whom 1.1 million were Jewish, 140-150 thousand ethnic Poles, 23 thousand Roma and Sinti, 15 thousand Soviet prisoner-of-war, and 25 thousand were members of other nations.

A total of about 1.1 million are estimated to have been murdered in Auschwitz-Birkenau, including about 1 million Jews, 70-75 thousand ethnic Poles, 21 thousand Roma and Sinti, 15 thousand Soviet POWs, and 10-15 thousand members of other nations.

In January 1945, as units of the Red Army were approaching the camp, its German staff decided to close it down and evacuate the inmates to other concentration camps in Germany. Nearly 60 thousand prisoners were sent out of the camp on death marches, and about 15 thousand of them died on the way.

Auschwitz-Birkenau was liberated by the Red Army on 27 January 1945. The Auschwitz-Birkenau State Museum in Oświęcim was founded on the site of the former camp in 1947. Today over 2 million people are estimated to visit this memorial site every year.

OBÓZ ZAGŁADY W TREBLINCIE TREBLINKA EXTERMINATION CAMP

Obóz zagłady w Treblince był największym po KL Auschwitz obozem zorganizowanym przez Niemców w okupowanej Europie.

fol. Muzeum Treblinka

Był to niemiecki obóz zagłady i obóz pracy. Latem 1941 roku, w oparciu o niewolniczą pracę więźniów, Niemcy rozpoczęli budowę obozu Treblinka I nieopodal wsi Treblinka na Mazowszu. Budowę obozu zagłady Treblinka II rozpoczęto wiosną 1942 roku, w związku z akcją "Reinhardt" - masową eksterminacją Żydów z terenów Generalnego Gubernatorstwa.

Do obozu trafiali Żydzi, których przywożono głównie w ramach wielkiej akcji likwidacyjnej getta warszawskiego. W jej trakcie przewieziono ponad 300 tysięcy Żydów - 75% mieszkańców getta. Znaczna część z nich została zamordowana od razu po przybyciu do obozu. Do Trebłinki przywożono także transporty z innych mniejszych podwarszawskich miejscowości oraz okolic Radomia i Białegostoku. Trafiały tutaj również transporty z zagranicy, m.in. z Jugosławii i Grecji.

Treblinka stała się miejscem masowego mordu ludności żydowskiej i romskiej. Według szacunkowych danych, zamordowanych zostało ponad 800 tysięcy Żydów.

Obóz został zlikwidowany w listopadzie 1943 roku. Likwidację poprzedziło powstanie więźniów 2 sierpnia 1943 roku, podczas którego z obozu zbiegło ponad 200 osób.

Po zakończeniu wojny, w 1964 roku odsłonięto Pomnik Ofiar Obozu Zagłady w Treblince. Dziś w tym miejscu funkcjonuje również muzeum, rokrocznie odwiedzane przez około 50 tysięcy osób.

Treblinka was the second largest camp (after Auschwitz) the Germans established in occupied Europe. It was an extermination and slave labour camp. The Germans started to build Treblinka I using a slave labour force in the summer of 1941 near the village of Treblinka in occupied Poland. Treblinka II, the death camp, started operations in spring 1942, in connection with Aktion Reinhardt, the operation for the mass extermination of the Jews in the Generalgouvernement (the part of German-occupied Poland not directly incorporated in Germany).

Most of the prisoners sent to Treblinka were Jews deported from the Warsaw Ghetto when it was being closed down. Over 300 thousand, 75% of the Ghetto's inhabitants, were sent to Treblinka, and most of them were killed straight on arrival. Smaller groups were sent from the suburban environs of Warsaw as well as from the regions of Radom and Białystok. There were also groups from other countries, for instance Greece and Yugoslavia.

Treblinka served as a site for the mass murder of the Jews. About 800 thousand Jews are estimated to have died there.

The Germans began to close the camp down in November 1943. But before that happened, in August 1943 the prisoners rose in an armed rebellion, during which 200 inmates managed to escape.

In 1964 a memorial was erected on the site to commemorate the victims of Treblinka death camp. Today there is also a museum on the site, which receives about 50 thousand visitors every year.

KL LUBLIN (MAJDANEK) LUBLIN MAJDANEK CONCENTRATION CAMP

KL Lublin to niemiecki obóz koncentracyjny utworzony na terenie dzielnicy miasta Lublin -Majdanek w październiku 1941 roku.

fot. Państwowe Muzeum na Majdanku

Obóz na Majdanku funkcjonował do lipca 1944 roku. Więźniowie obozu pochodzili z 30 krajów. Największą część stanowili Polacy oraz Żydzi z gett warszawskiego i białostockiego. Było także wielu obywateli ZSRS i Czechosłowacji. Szacuje się, że przez obóz przeszło łącznie 150 tysięcy więźniów, w tym około 15 tysięcy dzieci. Ponad połowa więźniów zginęła. Około 75% zmarłych stanowili Żydzi.

Dnia 22 lipca 1944 roku do obozu wkroczyli żołnierze Armii Czerwonej. Zastali oni grupę około 1000 więźniów, których Niemcy nie zdążyli ewakuować. Po wyzwoleniu tereny obozu przez kilka miesięcy były administrowane przez NKWD, które wykorzystało infrastrukturę do stworzenia komunistycznego obozu dla członków polskiego podziemia.

W listopadzie 1944 roku w miejscu obozu powstało Państwowe Muzeum na Majdanku. Było to zarazem pierwsze muzeum upamiętniające ofiary II Wojny Światowej w Europie. W 25 rocznicę wyzwolenia na terenie obozu odsłonięto Pomnik Walki i Męczeństwa. Poza upamiętnieniem ważną jest również działalność naukowa i popularyzatorska tej placówki.

Rocznie instytucję odwiedza około 240 tysięcy osób. Przez 70 lat działalności przez Muzeum przewinęło się już ponad 10 milionów zwiedzających, z czego znaczną część stanowią obcokrajowcy.

In October 1941 Germany set up a concentration camp in the Majdanek quarter of the city of Lublin. Majdanek concentration camp was in operation until July 1944.

The inmates of Majdanek came from 30 countries. The largest groups were ethnic Poles and Jews from the ghettos in Warsaw and Białystok. There were also many Soviet and Czechoslovak citizens. A total of over 150 thousand prisoners, including about 15 thousand children, are estimated to have been held in Majdanek. Over half of them died, and about 75% of those who died were Jewish.

On 22 July 1944 Red Army troops entered Majdanek and found a group of about a thousand prisoners whom the Germans had not managed to evacuate. For a few months after its liberation, the site of the camp was administered by the NKVD, which utilised the German facilities for a Communist concentration camp to confine members of the Polish underground resistance movement.

The State Museum at Majdanek was opened in November 1944 and was the first museum commemorating the victims of the Second World War in Europe. On the 25th anniversary of Majdanek's liberation a memorial was unveiled on the site. Alongside commemoration, the Museum also conducts academic research and disseminates information on Majdanek to the general public.

Every year about 240 thousand people visit the Majdanek site and its Museum. In its 70 years in operation, the Museum has received over 10 million visitors, many of them from abroad.

OBÓZ ZAGŁADY W BEŁŻCU BELZEC EXTERMINATION CAMP

Obóz zagłady w Bełżcu był pierwszym tego typu miejscem, gdzie wykorzystano komory gazowe do mordowania ludności żydowskiej.

fot. Muzeum i Miejsce
Pamięci w Bełżcu

Niemiecki obóz zagłady w Bełżcu powstał w marcu 1942 roku. Jego utworzenie było związane z przeprowadzeniem akcji „Reinhardt” – masowej eksterminacji ludności żydowskiej z terenów Generalnego Gubernatorstwa.

Obóz w Bełżcu był pierwszym tego typu miejscem, gdzie wykorzystano komory gazowe do mordowania ludności żydowskiej. W początkowym okresie działalności przywożono tutaj transporty Żydów z Lublina i Lwowa. Następnie doszły do tego masowe transporty z getta w Krakowie.

W okresie od marca do grudnia 1942 roku w obozie zginęło ponad 450 tysięcy więźniów. Niemal wszystkie ofiary były narodowości żydowskiej. Większość osób zginęła tuż po przyjeździe do obozu.

Likwidacja obozu rozpoczęła się w grudniu 1942 roku, głównie z powodu braku miejsc w masowych grobach. Do wiosny 1943 roku trwała akcja zacierania śladów i palenia zwłok. W czerwcu rozebrano ostatnie budynki i urządzenia obozowe.

Po wojnie upamiętniono to miejsce, fundując pomnik w 1963 roku. W latach 90-tych XX w. rząd polski zawarł umowę z United States Holocaust Memorial Museum w Waszyngtonie, na bazie której zrewitalizowano teren. W 2004 roku powołano Muzeum i Miejsce Pamięci w Bełżcu jako Oddział Państwowego Muzeum na Majdanku w Lublinie. Muzeum prowadzi działalność w zakresie edukacji historycznej. Co roku odwiedza je około 25–30 tysięcy zwiedzających, z tego 1/5 to turyści zagraniczni.

Germany set up Belzec death camp in March 1942 in connection with Operation Reinhardt for the mass extermination of the Jews in the Generalgouvernement (the part of Poland occupied but not annexed by Germany).

Belzec was the first death camp to be fitted out with gas chambers for the murder of the Jews. In the first stage of its operations, Jews from Lublin and Lwów (now Lviv, Ukraine) were brought here to be killed. Subsequently, trainloads of victims from the ghetto in Kraków were transported to Belzec.

Between March and December 1942, about 450 thousand prisoners died in Belzec. Almost all of the victims were Jewish, and most of them died straight after arriving.

In December 1942, the Germans started to close down Belzec, mainly because there was no more room for more mass graves. The operation to remove the evidence of the atrocities and burn the bodies continued until the spring of 1943. The last buildings and facilities were demolished in June 1943.

After the War the site was turned into a memorial, and a monument was erected in 1963. In the 1990s the Polish government entered an agreement with the United States Holocaust Memorial Museum of Washington, D.C., for the revitalisation of the Belzec site. In 2004 the Belzec Museum and Memorial was founded. It is a branch of the Majdanek Museum in Lublin. Belzec Museum pursues scholarly activities for the dissemination of information on the history of the camp. It is visited annually by about 25 – 30 thousand people, one-fifth of whom come from abroad.

OBÓZ ZAGŁADY W SOBIBORZE SOBIBOR EXTERMINATION CAMP

Niemiecki Obóz Zagłady w Sobiborze został utworzony w maju 1942 roku jako ośrodek eksterminacji ludności żydowskiej w ramach akcji „Reinhardt”.

fot. Muzeum i Miejsce Pamięci w Sobiborze

Obóz znajdował się bezpośrednio przy linii kolejowej Lublin–Chełm–Włodawa, co ułatwiało Niemcom organizację transportów.

Doprowadzanych Żydów mordowano w stacjonarnych komorach gazowych za pomocą gazów spalinowych. Z transportów wyłączano osoby młode, kobiety i mężczyzn zdolnych do pracy lub fachowców, którzy pracowali w obozowych komandach. Stałych więźniów było około 600. Według najnowszych szacunków, liczba zamordowanych oceniana jest w przedziale 170–180 tysięcy osób.

W obozie zawiązana została konspiracja. W dniu 14 października 1943 roku więźniowie zorganizowali powstanie, w trakcie którego – po zabiciu kilku członków załogi SS – licznej grupie więźniów udało się zbiec. Do końca wojny przeżyło 60 powstańców.

Po powstaniu Niemcy podjęli decyzję o likwidacji obozu. Została ona zakończona w grudniu 1943 roku, po zniszczeniu infrastruktury i zatarciu większości śladów przy wykorzystaniu więźniów obozu w Treblince. Tuż po zakończeniu wojny teren poobozowy był profanowany i zaniedbywany. W 1993 roku w 50. rocznicę wybuchu powstania w obozie utworzono Muzeum Byłego Obozu Zagłady. W 2003 roku na terenie poobozowym utworzono „Aleję Pamięci”, na której są prezentowane kamienie noszące nazwiska osób zamordowanych w Sobiborze.

Tereny muzeum są obecnie rewitalizowane, by uświadomić zwiedzającym tragedię 180 tysięcy ofiar. Trwają prace nad rozwojem placówki, która dziś funkcjonuje jako Muzeum i Miejsce Pamięci w Sobiborze.

In May 1942, Germany established Sobibor death camp in connection with Operation Reinhardt for the extermination of the Jewish people. Sobibor was located on the railway line from Lublin to Włodawa via Chełm, which facilitated the transportation of victims.

At Sobibor, the Germans used stationary gas chambers with motor vehicle exhaust fumes to kill victims. They spared young men and women fit enough to work and professionals, who were sent to work in the camp's labour commandos. There were about 600 prisoners confined in the camp on a permanent basis to keep it running. The latest estimates say that 170–180 thousand were killed.

An underground resistance movement was set up in the camp. On 14 October 1943, the prisoners rose up in rebellion, during which they killed a few of the SS men, and a considerable group of prisoners managed to escape. 60 insurgents survived the War.

After the rebellion, the Germans decided to close down Sobibor. By December 1943, the facilities had been dismantled and most of the evidence had been removed. Prisoners from Treblinka were brought in to do this. Straight after the War, the Sobibor site was vandalised and abandoned. The Sobibor Museum was founded in 1993, to mark the fiftieth anniversary of the uprising. In 2003, a memorial avenue lined with stones bearing the names of victims was erected on the site.

The museum is currently being renovated to give visitors a comprehensive account of the tragic story of Sobibor's 180 thousand victims. Work is going on to develop the facility today known as the Sobibor Museum and Memorial Site.

KL STUTTHOF STUTTHOF CONCENTRATION CAMP

Obóz Koncentracyjny KL Stutthof to pierwszy i najdłużej istniejący obóz stworzony przez Niemców na terenie dzisiejszej Polski.

fot. Martin Poljiak
/commons.wikimedia.com

Obóz powstał 2 września 1939 roku w miejscowości Sztutowo, przed wojną znajdującą się na terenie Wolnego Miasta Gdańska. Funkcjonował do ostatniego dnia wojny w Europie, czyli do 9 maja 1945 roku.

Przez cały okres funkcjonowania przez obóz przeszło ponad 110 tysięcy więźniów z 28 różnych państw. Spośród nich około 68 tysięcy poniosło śmierć na skutek niewolniczej pracy, epidemii i egzekucji w komorach gazowych. Największą grupę więźniów (ok. 45%) stanowili Żydzi, w liczbie około 50 tysięcy osób. W obozie przebywało również wielu Polaków oraz obywateli ZSRS.

Wyzwolenie obozu przez Armię Czerwoną nastąpiło 9 maja 1945 roku. Wydarzenie to poprzedziła ewakuacja więźniów drogą lądową, jak i drogą morską, podczas której śmierć poniosło kilka tysięcy więźniów.

Dzisiaj w tym miejscu funkcjonuje powstałe staraniem byłych więźniów w 1962 roku Muzeum Stutthof w Sztutowie. Miejsce to stanowi dziś świadectwo Holocaustu i ludobójstwa dokonanego przez Niemców na Pomorzu. Co roku odwiedza je ponad 100 tysięcy osób. Znaczna część odwiedzających to turyści zagraniczni.

Stutthof was the first concentration camp Germany established on the territory of today's Poland, and it was in operation for the longest time as well. It was set up on 2 September 1939 at a place called Sztutowo, which was on the territory of the Free City of Gdańsk before the War. Stutthof continued its operations until 9 May 1945, the day Nazi Germany surrendered to the Soviet Union.

Over 110 thousand prisoners from 28 countries were confined in Stutthof. About 68 thousand died as a result of slave labour and epidemics, or were killed in the gas chambers. Jews accounted for the largest group of inmates, about 50 thousand (45%). Large groups of Poles and Soviet citizens were held in Stutthof as well.

This concentration camp was liberated by the Red Army on 9 May 1945. But before that happened, the Germans evacuated some of the inmates overland, and put some to sea. Thousands of evacuees died during the evacuation.

Today there is a museum on the site of the former concentration camp. Stutthof Museum was founded in 1962 thanks to a campaign launched by survivors. The place is now a memorial testifying to the Holocaust and the genocide Germany perpetrated in Pomerania. Every year over 100 thousand people, many of them from outside Poland, visit Stutthof Museum.

KL PLASZOW

THE PLASZOW CONCENTRATION CAMP

Niemiecki obóz koncentracyjny KL Plaszow został utworzony w październiku 1942 roku na terenie Krakowa.

fot. Adrian Gryciuk
 /commons.wikimedia.com, licencja CC BY-SA 3.0 pl

Obóz w Płaszowie początkowo funkcjonował jako obóz pracy przymusowej, a od stycznia 1944 roku jako obóz koncentracyjny. Z racji jego położenia głównymi więźniami byli żydowscy mieszkańcy krakowskiego getta, które uległo likwidacji w 1943 roku.

Do obozu trafiali także Polacy, w tym ci, którzy działali na rzecz ludności żydowskiej, jak Józefa Rysińska „Ziuta”, członkini krakowskiej Żegoty, odznaczona medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. Szacuje się, że przez cały okres funkcjonowania KL Plaszow przez obóz przeszło ok. 30 tysięcy osób, z których około 5 tysięcy zginęło.

Z początkiem 1945 roku obóz uległ likwidacji. Więźniów wywieziono do innych obozów. Ostatnia grupa 600 więźniów opuściła KL Plaszow 14 stycznia 1945 roku w kierunku Oświęcimia.

Po wojnie teren ten stał się dostępny dla każdego. W 1964 roku na terenie poobozowym wzniesiony został Pomnik Ofiar Faszyzmu, który upamiętnia zamordowanych w obozie. W 2020 roku, decyzją Rady Miasta Krakowa, utworzono nową placówkę Muzeum KL Plaszow, które jest jednym z oddziałów Muzeum Krakowa.

In October 1942, Germany set up a concentration camp, Plaszow, within the bounds of the city of Kraków. Initially, Plaszow was a forced labour camp, and later (as of January 1944)

a concentration camp. Most of its inmates were local people, the Jewish inhabitants of the Kraków Ghetto, which was closed down in 1943.

There were also ethnic Polish inmates, especially people involved in providing aid for Jewish people, for example Józefa “Ziuta” Rysińska, a member of the Kraków branch of Żegota, the Polish Council to Aid Jews. In 1979, Yad Vashem conferred its medal and the title of “Righteous Among the Nations” on Ziuta. About 30 thousand prisoners are estimated to have been held in Plaszow concentration camp, 5 thousand of whom died.

In early 1945, the Germans closed down Plaszow and transferred its inmates to other camps. The last 600 prisoners left for Auschwitz on 14 January 1945.

Since the War, the site has been accessible to the public. In 1964 a monument was erected to commemorate the victims. In 2020, the Municipal Council of the City of Kraków passed a resolution to establish a new museum on the Plaszow site. It is a branch of the Historical Museum of the City of Kraków.

OBÓZ ZAGŁADY KULMHOF KULMHOF EXTERMINATION CAMP

Obóz zagłady Kulmhof powstał w grudniu 1941 roku w Chełmnie nad Nerem.

fot. Paulina Żabikowo
/commons.wikimedia.com, licencja CC BY-SA 4.0

Obóz powstał dla zagłady ludności żydowskiej Kraju Warty, ziem Wielkopolski bezpośrednio wcielonych do III Rzeszy oraz mieszkańców łódzkiego getta. Kulmhof był pierwszym obozem, w którym zastosowano metodę gazowania ludzi. Ofiary były mordowane przy użyciu gazów spalinowych.

Wśród ofiar znaleźli się także: wysiedlone dzieci z Zamojszczyzny, duchowni oraz dzieci z czeskiej wsi Lidice, spacyfikowanej przez Niemców w 1942 roku.

Szacuje się, że w obozie zgładzonych zostało około 180 tysięcy więźniów. Dziś w tym miejscu znajduje się niewielkie muzeum upamiętniające te tragiczne wydarzenia.

Kulmhof was a death camp established in December 1941 near a small place called Chełmno on the River Ner. It was set up for the extermination of the Jews living in Reichsgau Wartheland, the western part of German-occupied Poland annexed and incorporated in Hitler's Germany, and of the Jews who lived in the city of Łódź. Kulmhof was the first German camp to use poison gas to kill victims. Initially the Germans used the exhaust fumes of lorries to asphyxiate victims locked in the vehicles' tightly sealed cargo compartments.

Victims included children from the Zamość region from which the Germans evicted the Polish inhabitants to resettle it with Germans, religious ministers, and children from the Czech village of Lidice, whose inhabitants were massacred by the Germans in 1942.

About 180 thousand prisoners are estimated to have been killed in Kulmhof. Today there is a small museum on the site to commemorate the victims.

KL GROSS-ROSEN

GROSS-ROSEN CONCENTRATION CAMP

Obóz Koncentracyjny KL Gross-Rosen powstał jako filia obozu KL Sachsenhausen w sierpniu roku 1940 w Rogoźnicy.

fot. Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy

KL Gross-Rosen był początkowo obozem pracy przy miejscowym kamieniołomie granitu. Pierwszy transport więźniów do obozu miał miejsce 2 sierpnia 1940 roku.

Głównymi więźniami obozu byli Polacy, Rosjanie, a wśród nich inteligencja i więźniowie polityczni. Wśród więźniów byli także Żydzi, ale ich odsetek w obozie był niewielki. W 1943 roku do Auschwitz wywieziono ostatnią grupę Żydów.

Od 1944 roku obóz ulegał rozbudowie. Wokół niego stworzono sieć około 100 podobozów pracy, w których więźniowie niewolniczo pracowali dla niemieckiego przemysłu zbrojeniowego.

Szacuje się, że przez obóz przeszło łącznie około 125 tysięcy więźniów, spośród których śmierć poniosło 40 tysięcy. Dziś w miejscu obozu znajduje się pomnik upamiętniający ofiary oraz muzeum, którego celem jest edukacja i kultywowanie pamięci o osobach, które poniosły śmierć w tym miejscu.

Gross-Rosen concentration camp was set up as a sub-camp of Sachsenhausen concentration camp in August 1940. At first, it was a labour camp providing slave labourers for a local granite quarry. Its first group of prisoners arrived on 2 August 1940.

Poles and Russians, including political prisoners and members of the educated class, made up the majority of the inmates of Gross-Rosen. There were also some Jewish prisoners, but they were not a large group. In 1943 the last Jewish inmates were sent to Auschwitz.

In 1944 a development project started and Gross-Rosen acquired a network of over 100 sub-camps in which prisoners provided slave labour for Germany's armaments industry.

A total of over 125 thousand prisoners are estimated to have been held in Gross-Rosen, 40 thousand of whom died there.

Today there is a memorial on the site, as well as a museum which provides information on the history of Gross-Rosen concentration camp and commemorates its victims.

MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ

THE MUSEUM OF THE SECOND WORLD WAR IN GDAŃSK

Gdańskie Muzeum II Wojny Światowej otwarte zostało w 2017 roku. Jest placówką z jedną z największych przestrzeni wystawienniczych w Europie.

fot. Muzeum II Wojny Światowej

Muzeum opowiada o ofiarach, ale również bohaterach tego największego konfliktu w dziejach ludzkości. W sposób kompleksowy przedstawia jego historię. Ważnym elementem jest ukazanie gehenny ludności żydowskiej. Na wystawie stałej przedstawiony został ewolucyjny charakter tego ludobójstwa od represji na początku wojny, poprzez tworzenie gett i obozów koncentracyjnych aż do realizacji planu „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”. Wielkie wrażenie na zwiedzających robi oryginalny wagon kolejowy. To tego typu wagonami transportowano Żydów do obozów koncentracyjnych. Wystawa jest stworzona w sposób nowatorski i niezwykle przyjazny dla odbiorcy.

Muzeum stanowi rozbudowaną instytucję, w której poza zwiedzaniem można skorzystać z muzealnego kina lub biblioteki. Rocznie odwiedzane jest przez niemal 500 tysięcy gości z całego świata.

The Museum of the Second World War in Gdańsk was opened in 2017. It boasts one of the largest exhibition spaces in Europe.

The Museum tells the story of the victims and the heroes of the biggest war in human history. It takes a comprehensive approach to this history. One of the key components of its account is the tragic story of the Jewish people. The permanent exhibition shows how the genocide evolved, from repressive measures at the beginning of the war, through the creation of ghettos and concentration camps, to the implementation of the “Final Solution to the Jewish Question”. An exhibit which makes a profound impression on visitors is the train carriage – such used to take Jews to a concentration camp. The exhibition has been designed in an innovative manner.

The Museum is a comprehensive institution. Apart from the exhibition, there is also a cinema and a library open to visitors. Annually, the Museum hosts about half a million visitors from all over the world.

MUZEUM HISTORII ŻYDÓW POLSKICH POLIN

THE POLIN MUSEUM OF THE HISTORY OF POLISH JEWS

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN to placówka powołana w Warszawie w 2005 roku, a oficjalnie otwarta w 2013 roku.

fot. Magdalena Starowieyska, Dariusz Golik
/commons.wikimedia.com,
licencja CC BY-SA 3.0 pl

Współzałożycielami muzeum są polski rząd, Miasto Stołeczne Warszawa oraz Żydowski Instytut Historyczny.

Instytucja mieści się na terenie byłego getta warszawskiego i skupia się na szerokim przedstawieniu dziejów ludności żydowskiej na terenie Polski w przekroju ogólnohistorycznym od powstania państwa polskiego po dzień dzisiejszy.

Wystawa stała w muzeum podzielona jest na galerie. Jedną z najważniejszych jest galeria „Zagłada” poświęcona losom ludności żydowskiej w okresie niemieckiej okupacji w Polsce w latach 1939-1945. Przedstawia ona groźbę Holocaustu. Ukazano w niej przede wszystkim historię getta warszawskiego, powstania w getcie w 1943 roku, a także funkcjonowanie obozów koncentracyjnych na terenie okupowanej Polski. Opiszano także postawy polskiego społeczeństwa wobec Zagłady.

Placówka stanowi nowoczesne muzeum oraz centrum kulturalno-edukacyjne. Poza zwiedzaniem odbywają się tutaj także konferencje i inne wydarzenia poświęcone tematyce polsko-żydowskiej. Muzeum co roku odwiedza 250 tysięcy turystów z całego świata.

The project to establish the Polin Museum of the History of Polish Jews was formally launched in Warsaw in 2005, and the Museum was officially opened in 2013. The Museum's joint founders were the Polish Government, the City of Warsaw, and the Jewish Historical Institute.

The Polin Museum is located on the territory of the former Warsaw Ghetto and its activities focus on presenting a broad view of the history of the Jews of Poland from the beginnings of the Polish State to the present times.

The Museum has a permanent exhibition accommodated in several galleries. One of the most important is the Shoah Gallery, which tells the tragic story of the Jewish inhabitants of German-occupied Poland in 1939-1945 and the reign of terror known as the Holocaust. It focuses on the Jews of the Warsaw Ghetto and their Uprising in 1943, as well as on the operations of the concentration camps Germany set up in occupied Poland. There is also an account of the different ways Polish society reacted to the Shoah.

The Polin is a state-of-the-art museum facility coupled with a cultural and educational centre. Apart from holding exhibitions, it also hosts conferences and other events on Polish-Jewish subjects. Every year it receives 250 thousand visitors from all over the world.

MUZEUM POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

THE WARSAW RISING MUSEUM

Muzeum Powstania Warszawskiego jest jedną z najważniejszych placówek muzealnych w Polsce.

fot. Michał Szlaga
/Muzeum Powstania Warszawskiego

Placówka powstała w 2004 roku. Dokumentuje ona dzieje jednego z największych i najtragiczniejszych zrywów w historii Polski, jakim było powstanie warszawskie trwające od 1 sierpnia do 2 października 1944 roku.

Na wystawie stałej znajdują się m.in. elementy poświęcone losom Żydów w Powstaniu Warszawskim. Dotyczy to szczególnie zagadnienia wyzwolenia 348 Żydów przez Batalion „Zośka” z obozu koncentracyjnego przy ul. Gęsiej, tzw. „Gęsiówki”. Znaczna ich część wstąpiła do oddziałów AK i kontynuowała walkę w powstaniu przeciw Niemcom. W Muzeum poznamy także losy Żydów ukrywających się w trakcie okupacji po stronie aryjskiej, którzy po wybuchu walk dołączyli do oddziałów powstańczych.

Muzeum Powstania Warszawskiego odwiedzane jest co roku przez około 600 tysięcy turystów z całego świata.

The Warsaw Rising Museum is one of the chief museum facilities in Poland. It was founded in 2004 to present the Warsaw Rising, which started on 1 August 1944 and continued until 2 October of the same year, and was one of the largest and most tragic independence efforts in Polish history.

One of the aspects of the Warsaw Rising the Museum's permanent exhibition shows is the part the city's Jewish inhabitants played in it. 348 Jewish people were liberated by Battalion Zośka, one of the combat units, from the Gęsiówka concentration camp located on ulica Gęsia in the city. A large number of the liberated inmates joined the Home Army and fought against the Germans. The Museum also shows the story of Jews hiding in the "Aryan" part of the city who joined combat units when the fighting broke out.

Every year the Warsaw Rising Museum receives about 600 thousand visitors from all over the world.

MUZEUM POLAKÓW RATUJĄCYCH ŻYDÓW THE ULMA FAMILY MUSEUM OF POLES SAVING JEWS

Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej zostało otwarte w marcu 2016 roku.

fot. Maciej Szczepańczyk
/commons.wikimedia.com, licencja CC BY-SA 4.0

Jednym z głównych zadań placówki jest ukazywanie historii ratowania Żydów przez Polaków podczas II wojny światowej.

Rodzina Ulmów, zamordowana 24 marca 1944 roku przez niemiecką żandarmerię za ukrywanie osób narodowości żydowskiej, patronuje Muzeum Polaków Ratujących Żydów. Ekspozycja muzealna oparta jest w dużej mierze na badaniach Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie, autorstwa prof. UR Elżbiety Rączy i Igora Witowicza, a także na informacjach zebranych przez dra Mateusza Szpytmę. Znajdują się na niej m.in. fotografie, dokumenty i inne archiwalia związane z Polakami z Podkarpacia pomagającymi Żydom.

Jednym z ważnych elementów jest symboliczna próba rekonstrukcji domu rodziny Ulmów, których tragedia stała się inspiracją do stworzenia tej placówki. W latach 1942-1944 Józef i Wiktoria Ulmowie ukrywali grupę 8 Żydów. Po donosie zarówno Żydzi, jak i małżeństwo wraz z 6 dziećmi (Wiktoria była w ciąży, oczekując siódmego dziecka) zostali zamordowani przez Niemców.

Muzeum pomimo swojego położenia (z dala od dużego miasta) do tej pory zostało odwiedzane przez ponad 150 tysięcy zwiedzających.

The Ulma Family Museum of Poles Saving Jews in World War II was opened in March 2016. One of its main aims is to present the story of ethnic Poles who saved Jews during the Second World War.

The Ulma family was murdered by German military policemen on 24 March 1944 for harbouring Jews. This family serves as the Museum's patrons. The exhibition is based to a large extent on the research carried out for the Rzeszów branch of the Institute of National Remembrance by Professor Elżbieta Rączy of Rzeszów University and Igor Witowicz. It also uses data collected by Dr. Mateusz Szpytma. The exhibits include photographs, documents, and other archival materials connected with ethnic Poles from the Sub-Carpathian region who helped Jews.

One of the key components of the exhibition is a reconstruction of the Ulma family home, whose tragic story served as the basis for the Museum's foundation. In 1942-1944 Józef Ulma and his wife Wiktoria had a group of 8 Jewish persons hidden on their property. When they were denounced, the Germans murdered all the Jews as well as the entire Ulma family – the father, the mother, who was expecting her seventh baby, and their six children. The Museum is situated at a considerable distance away from the nearest town, but it has already received over 150 thousand visitors.

FABRYKA SCHINDLERA SCHINDLER'S FACTORY

Zakład fabryczny powstał w 1937 rok w Krakowie jako miejsce produkcji wyrobów emaliowanych.

fot. Adrian Gryciuk
 /commons.wikimedia.com, licencja CC BY-SA 3.0 pl

Po wybuchu wojny fabryka została przejęta przez niemieckiego przedsiębiorcę, Oscara Schindlera, od którego pochodzi jej dzisiejsza nazwa.

W trakcie okupacji niemieckiej Schindler zatrudniał w fabryce osoby narodowości żydowskiej, pochodzące z krakowskiego getta oraz obozu KL Płaszów, chroniąc ich tym samym od Zagłady.

Pod koniec wojny w fabryce pracowało ponad 1100 Żydów. Wraz z nadejściem Armii Czerwonej Niemcy zamierzali likwidować ślady zbrodni. Fabryka miała zostać przeniesiona do Protektoratu Czech i Moraw. Schindler wraz ze swoimi współpracownikami stworzył listę (tzw. Lista Schindlera) osób, które udało mu się wykupić, przewieźć w nowe miejsce, ratując im życie.

Po wojnie fabryka została przekształcona w zakład produkcyjny Telpod, który funkcjonował do 2005 roku. Obecnie na miejscu funkcjonuje oddział Muzeum Historycznego Miasta Krakowa - Fabryka Schindlera, ukazujący losy mieszkańców Krakowa w latach 1939-1945 oraz Muzeum Sztuki Współczesnej. Fabrykę Schindlera odwiedza rocznie niemal 400 tysięcy osób. Wpływ na to ma również oscarowy film „Lista Schindlera” w reżyserii Stevena Spielberga.

The factory was established in 1937 for the production of enamel goods. When the War broke out, it was taken over by the German businessman Oscar Schindler, and hence its name today.

During the German occupation of Poland, Schindler employed Jewish people from the Kraków Ghetto and the Płaszów camp, saving their lives by protecting them against deportation to a death camp.

By the end of the War, there were over 1,100 Jews working in Schindler's factory. When the approach of the Red Army was imminent, the Germans wanted to remove the evidence of their crimes. The factory was to be moved to the German Protectorate of Bohemia and Moravia. Schindler and his business associates drew up a list – now known as Schindler's List – of his Jewish employees whom he managed to buy out and take with him to the new place, thus saving their lives.

After the War, the factory was converted into the Telpod works which produced electronic components and operated on the site until 2005. Now there is a branch of the Historical Museum of the City of Kraków known as Schindler's Factory on the premises. It has an exhibition presenting the life of the people of Kraków during the Second World War. The site also accommodates the Museum of Contemporary Art. Nearly 400 thousand visitors a year come to see Schindler's Factory. No doubt Steven Spielberg's Oscar-winning film Schindler's List has contributed to the museum's popularity.

APTEKA POD ORŁEM W KRAKOWIE

THE EAGLE PHARMACY, KRAKÓW

Apteka stała się miejscem spotkań elit żydowskich, intelektualistów, naukowców, ludzi kultury.

fot. Adrian Gryciuk
/commons.wikimedia.com, licencja CC BY-SA 3.0 pl

Apteka pod Orłem prowadzona była przez Tadeusza Pankiewicza. Została założona w 1909 roku. W 1941 roku, po utworzeniu przez Niemców getta krakowskiego, znalazła się w jego granicach. Była jedyną apteką w getcie, czynną przez całą dobę, której właścicielem był Polak.

Apteka stała się miejscem spotkań elit żydowskich, intelektualistów, naukowców, ludzi kultury. Była także miejscem, w którym prowadzono działania konspiracyjne. Właściciel i pracownicy apteki pomagali mieszkańcom getta, przekazując im medykamenty, opatrunki, żywność. Byli także łącznikami ze stroną „aryjską”.

W trakcie akcji likwidacyjnej getta w aptecę znalazły schronienie niektóre osoby, które uniknęły wywózki. W 1943 roku, gdy getto zostało zlikwidowane, apteka kontynuowała działalność, udzielając pomocy osobom będącym w potrzebie.

Apteka zakończyła działalność w 1981 roku. W jej miejscu powstało muzeum. Dziś funkcjonuje jako jeden z oddziałów Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Odwiedza je rocznie około 85 tysięcy turystów z całego świata.

The Eagle Pharmacy (Apteka pod Orłem) was founded in 1909. During the War its proprietor was Tadeusz Pankiewicz. In 1941, when the Germans set up the Kraków Ghetto, the Eagle Pharmacy was enclosed within its walls and was the only pharmacy on the site of the Ghetto open round the clock and run by an ethnic Pole.

The Eagle Pharmacy came to be the venue for meetings of the Jewish elite – scholars, intellectuals, and persons associated with the world of culture. It was also a place where members of the secret resistance movement conducted their activities. Pankiewicz and his staff helped the inhabitants of the Ghetto, providing them with medications, dressings and food, and liaising with the “Aryan” part of the city beyond the Ghetto walls.

In 1943, when the Ghetto was being closed down, several people hid in the Eagle Pharmacy and escaped deportation to a concentration camp. Afterwards the Eagle Pharmacy continued its charitable work, providing aid for persons in need.

The Eagle Pharmacy was closed in 1981 and a museum was opened on the premises. Today it is one of the branches of the Historical Museum of the City of Kraków and every year receives about 85 thousand visitors from all over the world.

POMNIK UMSCHLAGPLATZ THE UMSCHLAGPLATZ MONUMENT

Umschlagplatz to nieistniejące dziś miejsce, gdzie znajdowała się rampa kolejowa na terenie warszawskiego getta, skąd deportowano Żydów do obozu zagłady w Treblince.

fot. Adrian Gryciuk
/commons.wikimedia.com
licencja CC BY-SA 3.0 pl

Wokół rampy znajdował się plac przeładunkowy - stąd jej niemieckojęzyczna nazwa. W początkowym okresie okupacji plac stanowił granicę celną getta.

Od lipca 1942 roku na terenie wokół rampy koncentrowano Żydów przygotowywanych do opuszczenia getta. Na placu mogło przebywać w jednym momencie około 8 tysięcy ludzi. Zgromadzone osoby oczekiwały na podstawienie pociągu od kilku godzin do nawet kilku dni.

Pierwszy transport wyruszył z Umschlagplatz 22 lipca 1942 roku w kierunku obozu w Treblince. Ogółem z tego miejsca w trakcie pierwszej akcji likwidacyjnej wywieziono ponad 250 tysięcy Żydów. W trakcie drugiej akcji wywiezionych zostało ponad 35 tysięcy Żydów do innych obozów w dystrykcie lubelskim.

W trakcie Powstania Warszawskiego teren uległ zniszczeniu. Po wojnie, po zdemontowaniu bocznic kolejowych, powstało tutaj osiedle mieszkaniowe. W 1988 roku przy ulicy Stawki odsłonięto Pomnik Umschlagplatz projektu Hanny Szmalenberg i Władysława Klamerusa. Stanowi on upamiętnienie tego historycznego i tragicznego miejsca w historii narodu żydowskiego.

Umschlagplatz is a place in Warsaw inside what was the Ghetto area, where during the War the Germans put up a railway ramp used as the platform from which Jews were made to board the train that deported them to the death camp in Treblinka. The ramp was in the middle of a freight loading area, and hence its German name. In the early part of the War, the precinct adjoined the customs border of the Ghetto.

In July 1942 the area around the ramp started to be used to assemble Jews for deportation from the Ghetto. The precinct could accommodate about 8 thousand persons. Sometimes the people there had to wait hours or even a few days for the train to arrive.

The first deportation train for Treblinka left from Umschlagplatz on 22 July 1942. During the first phase of deportation, over 250 thousand Jews were taken to Treblinka from Umschlagplatz. In the second phase, over 35 thousand were deported to other camps in Distrikt Lublin.

Umschlagplatz sustained a considerable amount of damage during the 1944 Warsaw Uprising. After the War, the railway sidings were dismantled and a housing estate was built on the site. In 1988 the Umschlagplatz Monument by Hanna Szmalenberg and Władysław Klamerus was put up on ulica Stawki to commemorate the place that was so tragic for the Jewish people.

POMNIK BOHATERÓW GETTA WARSZAWSKIEGO

THE WARSAW MONUMENT TO THE GHETTO HEROES

Pomnik Bohaterów Getta w Warszawie został odsłonięty 19 kwietnia 1948 roku. Autorem projektu był Nathan Rapaport.

fot. Adrian Gryciuk
/commons.wikimedia.com,
licencja CC BY-SA 3.0 pl

Pomnik upamiętnia bohaterów walk powstania w getcie warszawskim, które wybuchło 19 kwietnia 1943 roku, jak również bezbronne, cywilne ofiary, które poniosły śmierć.

Monument ten jest jednym z większych pomników w stolicy Polski. Jest miejscem symbolicznym, przy którym odbywają się uroczystości rocznicowe związane z powstaniem w getcie warszawskim. Kwiaty przy tym pomniku składali przywódcy wielu państw świata, w tym kanclerz Republiki Federalnej Niemiec Willy Brandt w 1970 roku, wykonując historyczny gest ukłęknięcia przy pomniku. Pod pomnikiem hołd ofiarom oddał także papież Jan Paweł II.

Pomnik znajduje się na terenie byłego getta, tuż obok Muzeum Historii Żydów Polskich.

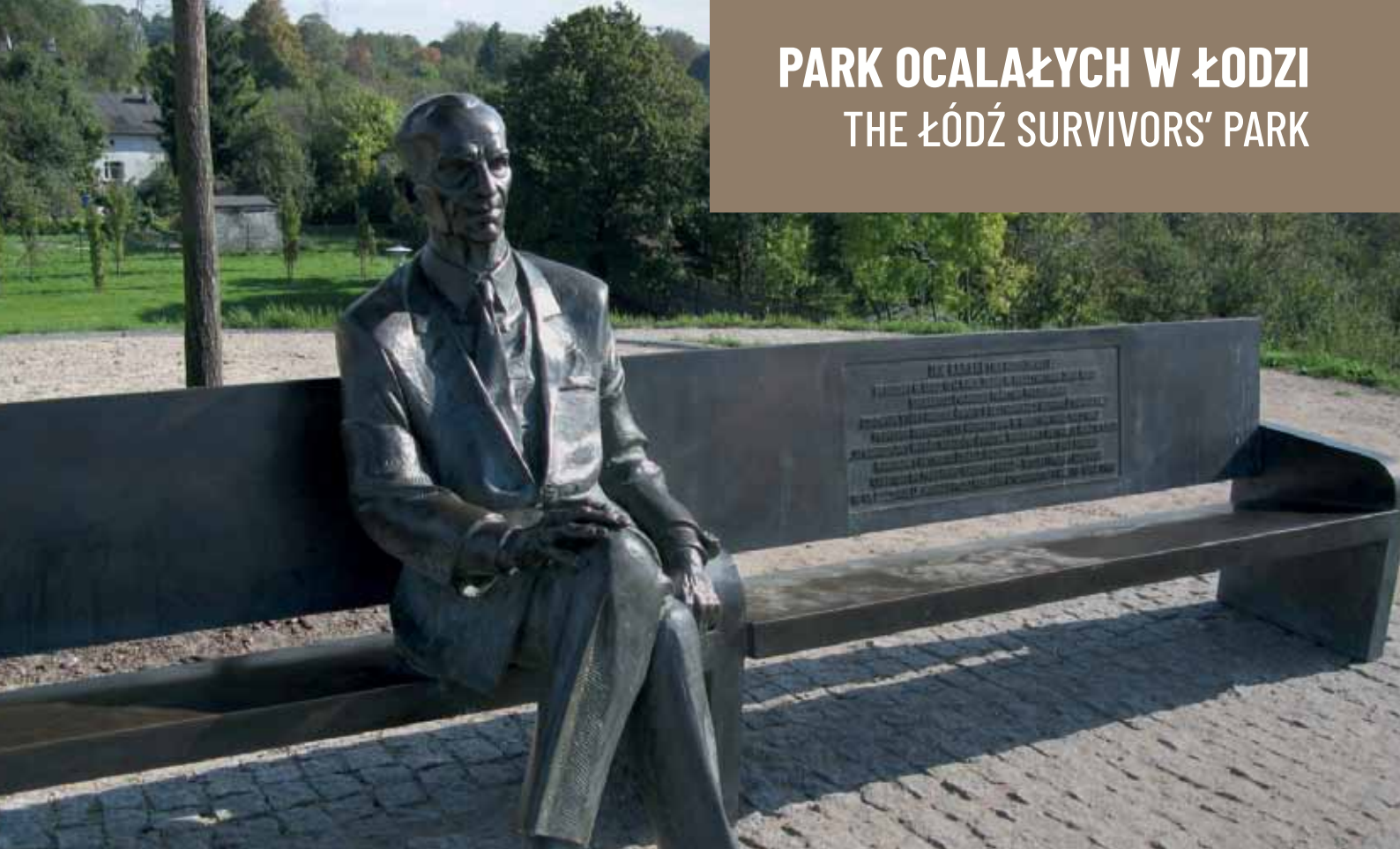

The Warsaw Monument of the Ghetto Heroes (Pomnik Bohaterów Getta w Warszawie) was unveiled on 19 April 1948. It was designed by Nathan Rapaport. The Monument is a tribute to the Jews who fought in the Warsaw Ghetto Uprising, which broke out on 19 April 1943, as well as the defenceless civilians who died.

This memorial is one of the largest monuments on Warsaw. It is a venue for events marking the anniversaries of the Warsaw Ghetto Uprising. Many heads of state and political leaders from different countries have paid tribute and laid memorial wreaths here. In 1970 Willy Brandt, the Chancellor of the Federal Republic of Germany, went down on his knees in a historic gesture in front of this Monument. Pope John Paul II also paid tribute to the victims of the Holocaust here.

The Monument of the Warsaw Ghetto Heroes is situated on the area of the former Ghetto, next to the Polin Museum of the History of Polish Jews.

PARK OCALAŁYCH W ŁODZI THE ŁÓDŹ SURVIVORS' PARK

Park Ocalałych w Łodzi powstał w 2004 roku jako upamiętnienie osób, które przeżyły gehennę łódzkiego getta, jednego z największych w okupowanej Polsce.

phot. Zorro2212
/commons.wikimedia.com,
licencja CC BY-SA 3.0 pl

Getto łódzkie funkcjonowało najdłużej ze wszystkich gett na ziemiach polskich, tj. od lutego 1940 do sierpnia 1944 roku. Przebywało w nim ogółem do 200 tysięcy Żydów, których w różnych okresach deportowano do KL Kulmhof (Chełmno nad Nerem) i KL Auschwitz-Birkenau.

Park Ocalałych, położony w centrum miasta, jest świadectwem tych tragicznych zdarzeń. Znajduje się tam Pomnik Polaków Ratujących Żydów z charakterystycznym obeliskiem orła białego wznoszącego się do lotu oraz ścianami tworzącymi gwiazdę Dawida z nazwiskami Polaków ratujących Żydów w czasie wojny. Wzdłuż alei Arnolda Mostowicza znajdują się tabliczki z nazwiskami 418 ocalałych z Holocaustu wraz z numerami upamiętniających ich drzew, zasadzonych na terenie parku. Aleja prowadzi do Kopca Pamięci z ławeczką Jana Karłowicza, pochodzącego z Łodzi, który był pierwszym polskim emisariuszem wysłanym do przywódców alianckich na Zachód z informacją o Holokauście. Ponadto w parku znajduje się Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, prowadzące działalność badawczą i edukacyjną w zakresie dziejów łódzkich Żydów i Litzmannstadt Ghetto.

The Łódź Survivors' Park (Park Ocalałych w Łodzi) was founded in the City of Łódź in 2004 in tribute to the survivors of Ghetto Litzmannstadt, one of the largest ghettos the Germans set up in occupied Poland. It was also in operation for the longest time, from February 1940 to August 1944, and had an overall population of 200 thousand Jewish people, who were successively deported either to Kulmhof death camp or to Auschwitz-Birkenau.

The Survivors' Park is situated in the centre of Łódź and is a testimonial to the tragic events that happened in the Łódź Ghetto. In the Park there is a monument commemorating the ethnic Poles who saved Jews. It is composed of an obelisk with a Polish Eagle on top, spreading its wings to fly, and a series of walls arranged in a Star of David shape bearing the names of ethnic Poles who saved Jews during the War. A pathway running through the Park and known as aleja Arnolda Mostowicza is lined with plaques bearing the names of 418 Holocaust survivors and the numbers of the trees planted in their honour in the Park. The pathway leads up to the Memorial Mound with a park bench with a statue of Jan Karłowicz, who came from Łódź and was the first Polish emissary sent to the Allied leaders in the West with information about the Holocaust. The Park also accommodates the Marek Edelman Centre for Dialogue, which conducts research and educational projects on the history of the Jews of Łódź and the Litzmannstadt Ghetto.

PARTNERZY WYSTAWY / EXHIBITION PARTNERS

Muzeum
Treblinka

MUZEUM POLAKÓW
RATUJĄCYCH ŻYDÓW
PODZAJ II WOJNY ŚWIATOWEJ
IM. BOGDANY DĄBOWEJ
W NARODZINIE

MiN
Museum of the Second World War

Warsaw
Rising
Museum

Muzeum i Miejsce Pamięci
w Sobiborze

Muzeum i Miejsce Pamięci
w Bełżcu

Państwowe Muzeum
na Majdanku

Ministry
of Foreign Affairs
Republic of Poland

Zadanie publiczne finansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP
w konkursie „Dyplomacja publiczna 2021”
*Public task financed by the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland
within the “Public Diplomacy 2021” grant competition*

Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.
*The opinions expressed in this publication are those of the authors and do not reflect the views of the
official positions of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland.*

AUTORZY WYSTAWY / EXHIBITION CREATORS: DR DAMIAN BĘBNOWSKI, ALEKSANDER PODGÓRNY
PROJEKT WYSTAWY / EXHIBITION DESIGNED BY: KATARZYNA ERBEL
TŁUMACZENIE / ENGLISH TRANSLATION: DR TERESA BAŁUK-ULEWICZOWA

